

Warszawa, dnia 15 stycznia 2015r.

KMP.575.42.2014.JJ

**Raport przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji
z wizytacji „Domu nad stawami” Domu Pomocy Społecznej w Siedlcach
(wyciąg)**

1. Wstęp

Na podstawie artykułu 19 *Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania* (dalej: OPCAT), przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku z dnia 18 grudnia 2002 roku (Dz. U. z 2007 r. Nr 30, poz. 192, dalej: OPCAT) oraz działając na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich, w dniach 26-27 listopada 2014 r., do *Domu nad stawami* Domu Pomocy Społecznej w Siedlcach (dalej: DPS, Dom, placówka) udali się przedstawiciele Zespołu *Krajowy Mechanizm Prewencji* (dalej: KMP lub Mechanizm): Justyna Józwiak (politolog w zakresie resocjalizacji), Przemysław Kazimirski (prawnik), Karolina Goral (pedagog resocjalizacyjny) oraz Dorota Krzysztoń (kryminolog).

Działając jako *Krajowy Mechanizm Prewencji*, osoby wizytujące sprawdziły na miejscu stanu przestrzegania praw mieszkańców DPS, dokonując oceny pod względem ich ochrony przed torturami oraz innym, niehumanitarnym lub poniżającym traktowaniem albo karaniem.

W ramach wizytacji wykonano następujące czynności:

- przeprowadzono rozmowę z Adamem Kowalcukiem – dyrektorem Domu, Marzeną Lipińską – z-cą dyrektora oraz Edytą Kamieńską-Karpiesiuk – pracownikiem socjalnym;
- dokonano oglądu budynku mieszkalnego, w tym m.in.: pokoi mieszkańców, sanitariatów, jadalni, sal do terapii zajęciowej, sal do rehabilitacji;
- w czasie wizytacji pokoi i innych pomieszczeń przeprowadzono rozmowy z mieszkańcami oraz pracownikami DPS;
- przeprowadzono indywidualne rozmowy z losowo wybranymi mieszkańcami Domu;

– poddano analizie wybraną dokumentację dostępną na miejscu.

W trakcie wizytacji sporządzono dokumentację fotograficzną oraz użyto dalmierza do pomiaru powierzchni wybranych pomieszczeń.

Przedstawiciele KMP poinformowali dyrektora Domu oraz jego zastępcę o ustaleniach dokonanych w ramach powyższych czynności, a także wysłuchali ich uwag i wyjaśnień.

Ponadto po zakończeniu wizytacji przeanalizowano dokumentację związaną z funkcjonowaniem placówki.

2. Charakterystyka placówki

Organem prowadzącym „Dom nad stawami” Dom Pomocy Społecznej w Siedlcach jest Prezydent Miasta Siedlce. Placówka przeznaczona jest dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych. Posiada miejsca dla 100 osób, kobiet i mężczyzn, także z możliwością pobytu okresowego np. na okres zimowy. Z tego powodu w Domu jest dodatkowych 5 miejsc.

Na mocy decyzji Wojewody Mazowieckiego nr 20/2007 z dnia 7.11.2007 r., wydano zezwolenie na prowadzenie placówki.

3. Legalność pobytu

W dniu wizytacji w Domu przebywało 103 mieszkańców, w tym 58 kobiet. Przypadki umieszczenia w Domu osób powyżej liczby określającej jego przeznaczenie odbywają się za zgodą i prośbą Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Siedlcach, w sytuacjach określonych w § 9 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 20102 r., poz. 694). Należy w tym miejscu zaznaczyć, że zwiększenie pojemności placówki w takich momentach nie powoduje obniżenia standardu i komfortu pozostałych mieszkańców. W Domu znajdują się bowiem dodatkowe pokoje, które zostały zaadaptowane po funkcjonującym tam niegdyś dziennym domu pomocy.

Wśród mieszkańców Domu 6 osób było ubezwłasnowolnionych całkowicie, zaś 2 częściowo. Ponadto w dniu wizytacji w placówce przebywało 7 osób umieszczonych na mocy postanowienia sądu, bez zgody mieszkańca. Pośród mieszkańców nie było osób niepełnoletnich, najmłodszy mieszkaniec miał 28 lat, zaś najstarszy 101.

Pracownik socjalny Domu poinformowała wizytujących, iż nie są przyjmowane do DPS osoby niezgodnie z jego przeznaczeniem.

Dokumentacja mieszkańców jest kompletna i potwierdza legalność ich pobytu w DPS.

4. Personel

Zgodnie z danymi przedstawionymi wizytującym, w Domu zatrudnione są 54 osoby (52,25 etatów), w tym m.in: 3 kierowników zmian, 5 pielęgniarek, 35 opiekunów, 2 instruktorów terapii zajęciowej, 2 terapeutów, 3 techników fizjoterapii, 2 pracowników socjalnych, 2 psychologów (każdy z nich zatrudniony na 0,25 etatu) oraz kapelan (0,5 etatu).

Wśród personelu przeważają kobiety. W sumie w DPS zatrudnionych jest tylko 3 mężczyźni na stanowiskach: starszy pokojowy, terapeuta oraz technik fizjoterapii. W opinii przedstawicieli KMP, biorąc po uwagę, iż połowę pensjonariuszy stanowią mężczyźni, należy dążyć do zatrudnienia większej liczby mężczyzn-opiekunów/pielęgniarzy, by w pełni respektować prawo mieszkańców do prywatności i intymności. Przykładowo w sytuacjach, gdy mieszkaniec nie chce/odmawia, aby przy zabiegach higienicznych pomagała mu osoba przeciwnej płci, obowiązkiem personelu Domu jest zapewnienie mu opieki pielęgniarza/opiekuna tej samej płci.

Pracownicy DPS-u w latach 2013-2014 przechodzili zewnętrzne i wewnętrzne szkolenia m.in. w zakresie: udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, problemów związanych z opieką nad osobami starszymi i przewlekle chorymi, 2 osoby wzięły udział w warsztatach kompetencji społecznych. Ostatnie szkolenie na temat praw mieszkańców domów pomocy społecznej oraz kierunków prowadzonej terapii, a także metod pracy z mieszkańcami miało miejsce w 2013 r. W szkoleniu udział wzięli wszyscy pracownicy zespołu terapeutyczno – opiekuńczego.

W dniu 13.10.2014 r. dyrektor DPS wniósł do Prokuratury Rejonowej w Siedlcach zawiadomienie o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 § 1 Kodeksu karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553) przez 2 opiekunki (rzekome zachowanie miało polegać na: wulgarnym i obelżywym zwracaniu się do mieszkańców, polewaniu wodą po buzi w trakcie kąpieli, aby mieszkaniec przestał się odzywać, nakazie przebywania w łazience za karę). Dyrektor placówki, po powzięciu informacji o ewentualnym złym traktowaniu, przeprowadził postępowanie wyjaśniające, w efekcie którego odsunął opiekunki od bezpośredniej pracy z mieszkańcami. Sprawa pozostaje w toku.

5. Traktowanie

W ocenie przedstawicieli KMP atmosfera panująca w Domu w trakcie wizytacji była dobra, pełna wzajemnego poszanowania. Podczas dokonywania oglądu pokoi, uwagę zwracała stała obecność personelu oraz jego zaangażowanie w pracę. Mieszkańcy podczas rozmów z wizytującymi pozytywnie wyrażali się na temat pracy personelu oraz podkreślali dobre traktowanie oraz życzliwość ze strony pracowników.

W placówce prowadzony jest Rejestr stosowania przypadków przemocy w Domu nad Stawami DPS w Siedlcach. Zawierał on wpisy z lat 2009-2013. Odnotowano wówczas 15 zdarzeń, w tym 2 miały miejsce w 2013 r. Te dwa ostatnie zdarzenia dotyczyły uderzenia/pobicia jednego mieszkańca przez drugiego (sprawa zgłoszona została na Policję) oraz wulgarnego zachowania jednego z mieszkańców, który będąc w stanie nietrzeźwości uderzył kierowniczkę zmiany (wezвано Policję, zaś mieszkańca umieszczono w izbie wytrzeźwień).

Wizytujący zapoznali się także ze skargami, wnioskami i prośbami mieszkańców. W 2014 r. odnotowano 1 prośbę (o zmianę pokoju na inny), zaś w 2013 r. wpłynęło 6 pism (głównie były to prośby o przeniesienie do pokoju 1-osobowego). Na każde z tych pism mieszkańcy otrzymują pisemną odpowiedź, co potwierdzają własnoręcznym podpisem. W przypadku złego traktowania oraz chęci polepszenia swoich warunków, mieszkańcy mogą także zgłaszać swoje uwagi do Rady Mieszkańców. Na korytarzach DPS-u przywieszono są specjalne skrzynki, do których można wrzucać wnioski.

Zgodnie z informacjami udzielonymi przez dyrektor Domu, w placówce nie są stosowane środki przymusu bezpośredniego.

6. Dyscyplinowanie

Zastrzeżenia wizytujących wzbudził katalog konsekwencji wynikających z naruszenia zasad panujących w Domu, ujęty w § 6 *Regulaminu Praw i Obowiązków Mieszkańców „Domu nad Stawami” Domu Pomocy Społecznej w Siedlcach*, w którym wyróżniono m.in.: *złożenie wniosku do Ośrodka Pomocy Społecznej o zmianę decyzji w ten sposób, że do dysponowania kwotą 30% upoważniony będzie pracownik socjalny DPS. Ma to na celu wyeliminowanie marnotrawienia środków własnych przez upomnienie na piśmie z umieszczeniem w aktach mieszkańców. Pośród kar wymieniono także: karne przeniesienie do innego pokoju i niższym standardzie (z pokoju 1-osobowego do pokoju 2-osobowego), wejście do pokoju mieszkańca o każdej porze, jeśli istnieje podejrzenia nadużywania alkoholu, palenia papierosów oraz zakłócania spokoju i zagrożenia bezpieczeństwa innych*

mieszkańców. Dalsze zapisy Regulaminu mówią o tym, że rodzaj kar oraz termin zakazu, każdorazowo będzie ustalany przez dyrektora Domu (§ 9).

W opinii przedstawicieli KMP brak jest podstaw prawnych do stosowania w domach pomocy społecznej środków dyscyplinujących. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej* (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1352 ze zm.) nie zawiera upoważnień do ukształtowania w regulaminach organizacyjnych lub innych dokumentach domów pomocy społecznej systemu środków dyscyplinujących, zaś tego typu regulacje należą do materii ustawowej. Wolność osobista jednostki jest chroniona art. 41 ust. 1 Konstytucji RP. Zgodnie z art. 41 ust. 1 zd. 2 Konstytucji RP pozbawienie lub ograniczenie wolności może nastąpić tylko na zasadach i w trybie określonych w ustawie, a wymierzenie kary jest formą ograniczenia wolności. Wskazać w tym miejscu należy, że dyrektor DPS nie jest pozbawiony możliwości reagowania w przypadku m.in. uporczywego i rażącego naruszania przez pensjonariusza obowiązujących norm współżycia społecznego. Mieszkańców DPS obowiązują te same, regulowane odpowiednimi przepisami prawa krajowego, zasady funkcjonowania w społeczeństwie, jakie odnoszą się do osób mieszkających we własnych domach. Dyrektor DPS może zatem zainicjować działania przewidziane w prawie krajowym np. powiadomić Policję, która podejmie interwencję czy skontaktować się z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i rozpocząć wspólne działania terapeutyczne, jeżeli u podstaw negatywnego zachowania pensjonariusza Domu leży nadużywanie przez niego alkoholu.

7. Prawo do ochrony zdrowia

Mieszkańcy mają zapewnioną opiekę medyczną na miejscu, w DPS ze strony lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej. Dwa razy w tygodniu lekarze przyjmują mieszkańców w gabinecie lekarskim na terenie Domu. Tu również znajduje się ich dokumentacja medyczna. W razie potrzeby dokonywana jest rejestracja do lekarzy innych specjalizacji. W takich sytuacjach DPS organizuje transport oraz asystę personelu.

Przez całą dobę jest dostęp do opieki pielęgniarskiej. Dyżury pielęgniarskie odbywają się w systemie 12-godzinnym.

Osoby wymagające pełnej pielęgnacji są szczególnie traktowane przez personel. Przydzielone mają specjalne łóżka ortopedyczne i materace przeciwodleżynowe, a także wózki, chodziki czy laski. Personel pomaga podopiecznym w poruszaniu się na terenie Domu i poza nim, pracując nad ich aktywizacją ruchową.

Podnoszeniem i rozwijaniem sprawności ruchowej mieszkańców zajmują się fizjoterapeuci. Wykonywane są zabiegi fizykoterapii, kinezyterapii i masażu leczniczego, zarówno w sali rehabilitacyjnej i gabinecie fizykoterapii, jak również w pokojach mieszkańców. Prowadzona jest gimnastyka ogólnousprawniająca, muzykoterapia, gry i zabawy ruchowe. Strategia leczenia osób w podeszłym wieku ukierunkowana jest na oddziaływanie przeciwbólowe i jak najdłuższe utrzymanie sprawności fizycznej, mobilizujące do samodzielności w życiu codziennym.

8. Prawo do informacji

W pierwszych dniach pobytu nowego pensjonariusza jest on zapoznawany z organizacją życia w Domu, jego topografią, zasadami pobytu, swoimi prawami, a także pracownikami oraz współmieszkańcami. Pracownicy DPS-u dokładają starań, aby proces adaptacji nowoprzybyłego mieszkańca przebiegał łagodnie i sprawnie. W tym celu opracowana została w DPS *Procedura przejęcia i adaptacji nowych mieszkańców*. W dokumentacji mieszkańców znajdują się oświadczenia świadczące o zapoznaniu go z Regulaminem oraz innymi procedurami.

Na tablicach informacyjnych, znajdujących się w ogólnodostępnych miejscach, zamieszczono szereg ogłoszeń i wiadomości na temat zajęć i oferty Domu. Znajdują się tam także adresy instytucji, do których mieszkańcy lub ich rodziny mogliby się zwrócić w przypadku naruszenia ich praw.

Z ustaleń poczynionych przez wizytujących wynika, że dowody osobiste mieszkańcy mogą wg własnego życzenia mieć przy sobie lub oddać do depozytu placówki. W tym miejscu należy wskazać, iż art. 79 pkt 2 ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o *dowodach osobistych* (Dz. U. z 2010 r. Nr 167, poz. 1131 ze zm.) typizuje zatrzymanie dowodu osobistego bez podstawy prawnej jako wykroczenie. Zgodnie jednak z wykładnią dokonaną przez Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 9 grudnia 2010 roku o sygnaturze II AKa 397/10 znamiona wykroczenia z art. 79 pkt 2 ustawy o dowodach osobistych polegającego na zatrzymaniu cudzego dowodu osobistego nie są wypełnione, jeżeli wejście w posiadanie dowodu nastąpiło za akceptacją i przyzwoleniem osoby uprawnionej. Biorąc pod uwagę powyższe przedstawiciele KMP zalecają każdorazowe odbieranie zgody mieszkańca lub jego opiekuna prawnego mieszkańca ubezwłasnowolnionego na przechowywanie dowodu osobistego.

Uwagę wizytujących zwrócił także brak oświadczeń mieszkańców, wyrażających zgodę na wykorzystanie wizerunku. Na taki obowiązek wskazuje treść przepisu art. 23 k.c.,

dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Zgodnie z treścią przepisu art. 1 ust. 1 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz. U. z 2002 r., nr 101, poz. 926 ze zm.) każdy ma prawo do ochrony dotyczących go danych osobowych. W związku z tym, że na stronie internetowej placówki zamieszczane są zdjęcia mieszkańców, przedstawiciele KMP zalecają odbieranie stosownych oświadczeń od nich lub ich opiekunów prawnych w przypadku umieszczania zdjęć mieszkańców w miejscach ogólnodostępnych.

9. Prawo do kontaktów ze światem zewnętrznym

Mieszkańcy DPS mają prawo do swobodnego opuszczania placówki. Zgodnie z przekazanymi przez personel placówki informacjami, swoboda w zakresie wyjść na zewnątrz, uzależniona jest od stanu psychofizycznego pensjonariuszy, o czym ostatecznie decyduje lekarz. Ponadto organizowane są również wyjścia osób mniej sprawnych w asyście personelu Domu.

Każdy mieszkaniec, jeśli jego stan zdrowia na to pozwala, ma prawo do opuszczenia Domu – na przepustki, urlopy, święta. Nie pobiera się opłaty za pobyt w Domu w całości za dni nieobecności mieszkańca w Domu w wymiarze nieprzekraczającym 21 dni w roku kalendarzowym.

W placówce nie obowiązują ograniczenia ani czasu odbywania się odwiedzin, ani kręgu osób mogących odwiedzać pensjonariuszy. Organizowane są również imprezy integracyjne, np. z mieszkańcami innych domów.

Pensjonariusze DPS mogą posiadać przy sobie telefony komórkowe. Mogą także wykonywać połączenia telefoniczne z aparatu znajdującego się na terenie placówki.

Podczas wyborów w placówce zorganizowany jest także punkt wyborczy (zamknięty okręg wyborczy), a zatem mniej sprawni mieszkańcy również mogą wziąć udział w głosowaniu.

W zakresie kontaktów ze światem zewnętrznym przedstawiciele KMP dostrzegli jednak, że warto byłoby podjąć działania w zakresie zapewnienia większych możliwości i propozycji młodszym mieszkańcom. Jeden z nich, mężczyzna lat 28, wskazywał, że brakuje mu kontaktu z rówieśnikami. Jest on umieszczony w Domu razem ze swoim niepełnosprawnym ojcem. W zasadzie codziennie odwiedza ich matka, która czasami

zabiera syna na spacer poza Dom. Jednak taki kontakt nie jest, w ocenie wizytujących, dla niego wystarczający.

10. Oddziaływania kulturalno-oświatowe i terapeutyczne

Oferta zajęć kulturalno-oświatowych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych jest urozmaicona i odpowiednio dostosowana do możliwości mieszkańców.

Zajęcia terapeutyczne trwają od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00-16.00. W ich ramach prowadzone są m.in. rozmowy indywidualne i grupowe oraz zajęcia: plastyczne, wokalne, muzyczne, kulinarne, teatralne, komputerowe i fotograficzne. Ponadto w placówce funkcjonuje radiowęzeł, w obsługę którego mieszkańcy chętnie się angażują. Do ich dyspozycji jest czytelnia wyposażona zarówno w ciekawą literaturę, jak i szeroką gamę czasopism. Kalendarz uroczystości kulturalno-religijnych wypełniony jest zróżnicowanymi imprezami począwszy od jasełek, balu karnawałowego, obchodów Dnia Babci i Dziadka, poprzez występy chóru, gry w Bocci, obchody dnia kombatanta, a skończywszy na organizowaniu wyjazdów poza Dom, np. na grzybobranie, do gospodarstw agroturystycznych, na odpusty. W uroczysty sposób obchodzone są także imieniny i urodziny mieszkańców.

Dom Pomocy Społecznej w Siedlcach współpracuje z innymi domami i instytucjami pomocy społecznej położonymi w swoim w zakresie organizowania imprez kulturalnych, wycieczek a także spotkań tematycznych. W placówce udzielają się również wolontariusze, w tym 2 osadzonych z Zakładu Karnego w Siedlcach.

W placówce znajdują się sale przygotowane do prowadzenia terapii zajęciowej i rehabilitacji. Dużym powodzeniem cieszy się sala multimedialna, w której są m.in. komputery z dostępem do Internetu. Jest także sala do rehabilitacji wyposażona w fotel relaksacyjny oraz lampę relaksacyjną. W pokoju do wykonywania zabiegów fizykoterapii wykonywany jest masaż ręczny. W ramach rehabilitacji wykonywana jest ponadto gimnastyka ogólnousprawniająca, ćwiczenia bierne i ćwiczenia czynne dla kończyn górnych i dolnych oraz ćwiczenia odciażające w systemie UGUL.

Wyposażenie sal a także specjalistyczne przygotowanie personelu do prowadzenia tego typu zajęć jest, w ocenie przedstawicieli KMP, w wizytowanym domu bardzo dobre. Zajęcia doceniane są także przez samych mieszkańców.

Dodatkowo w celu m.in.: poprawy stanu psychicznego mieszkańców, rozwoju ich osobowości, minimalizowania deficytów poznawczych prowadzone są spotkania z psychologiem.

11. Warunki bytowe

Dom Pomocy Społecznej Siedlcach istnieje od 2000 r. w specjalnie wybudowanym na ten cel budynku. Dom otoczony jest dużym terenem zielonym, który został estetycznie zagospodarowany, umożliwiając rekreację mieszkańców Domu.

Dom dysponuje głównie 1- i 2-osobowymi pokojami mieszkalnymi, wyposażonymi w funkcjonalne meble i sprzęty, tym zamykane na klucz szafy, w których mieszkańcy przechowują swoje rzeczy osobiste. Wyposażenie i wystrój wnętrz pokoi mieszkalnych stwarza przytulną atmosferę - generalnie urządzone są one według własnych upodobań mieszkańców.

Każdy pokój wyposażony jest w łazienkę dostosowaną do potrzeb osób z niepełnosprawnością fizyczną. Wyjątek stanowią 3 pokoje (przeznaczone dla 4 mieszkańców), które mają jedną wspólną łazienkę.

Ponadto poza pokojami również znajdują się ogólnodostępne sanitariaty wyposażone w sprzęt ułatwiający kąpiel osobom mniej sprawnym, np. wanny z podnośnikami. W dniu wizytacji panowała w nich czystość i porządek. Jednakże w niektórych częściach domu (na korytarzach i w łazienkach) unosiła się nieprzyjemna woń. Przedstawiciele KMP przekazali tę uwagę dyrektorowi Domu, który wskazał m.in. na wadliwą kanalizację w niektórych łazienkach, co może przyczyniać się do ulatniania nieprzyjemnych zapachów.

Jedynym utrudnieniem dla niektórych mieszkańców jest umiejscowienie sygnalizacji przyzywowej w miejscu trudno dostępnym, np. zbyt wysoko lub w znacznej odległości od łóżka. Sytuacja taka miała miejsce m.in. w pokojach nr 132, 124, 125. Przedstawiciele KMP zalecają w związku z tym instalowanie sygnalizacji przyzywowej w dostępnym miejscu.

W placówce znajduje się ponadto świetlica z fotelami, stołami i telewizorem – główne miejsce spotkań mieszkańców. W przestronnym holu organizowane są turnieje Boccii. Mieszkańcy mogą także korzystać z pralni, w której znajdują się automatyczne pralki, deski do prasowania i suszarki.

Mieszkańcy sprawni spożywają posiłki w jadalni. Mają zapewnione 3 podstawowe posiłki dzienne: śniadania, obiady i kolacje. Jadłospis uwzględnia diety mieszkańców. Na tablicach informacyjnych zamieszany jest aktualny jadłospis. Ponadto w Domu wydzielono 3 pomieszczenia wyposażone w kuchenki i lodówki, z których mieszkańcy mogą korzystać przez całą dobę. Zgodnie z informacją uzyskaną od

personelu, osoby mające trudności w połykaniu otrzymują posiłki zmiksowane, czyli zmiksowaną zupę i zmiksowane oddzielnie drugie danie. Mając na uwadze standardy obowiązujące w przygotowaniach posiłków w formie miksu, przedstawiciele KMP wskazują, że nie wszystkie składniki posiłków z I i II dania mogą być łączone (zupa, drugie danie, surówki oraz napój). Posiłek dla takich osób powinien być jednodaniowy i mieć postać specjalnie przygotowanej zupy (umożliwiającej łatwe przełykanie) wzbogaconej o produkty białkowe.

Jedyna uwaga, jaką mieszkańcy w trakcie rozmów indywidualnych podnosili, dotyczyła – niekorzystnych dla nich - sytuacji ulokowania osób sprawnych intelektualnie i aktywnych razem z mieszkańcami leżącymi, w stanie terminalnym. Taki dobór lokatorów powodował pogorszenie ich samopoczucia (mieszkańców sprawnych) oraz demotywował do aktywności.

12. Sytuacja osób z niepełnosprawnością ruchową

Kwestia przystosowania obiektów użyteczności publicznej oraz placówek takich jak m.in. domy pomocy społecznej jest szczególnie badana przez Rzecznika Praw Obywatelskich. Zgodnie bowiem z przyjętą w dniu 1 sierpnia 1997 r. przez Sejm RP Kartą Praw Osób Niepełnosprawnych (M. P. z 1997 r. Nr 50, poz. 475), osoby niepełnosprawne mają prawo życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych. Nadto Polska w dniu 6 września 2012 roku ratyfikowała przyjętą w dniu 13 grudnia 2006 r. przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169). Zgodnie z jej treścią należy umożliwić osobom niepełnosprawnym niezależne życie i pełny udział we wszystkich jego sferach. Zarówno wymieniona Karta, jak i Konwencja dotyczą również osób, które na mocy postanowienia sądu zostały umieszczone w DPS.

Placówka jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową, poza następującymi wyjątkami: zbyt wysokimi progami przy wyjściach na balkon (powyżej 2 cm) oraz zbyt wąskimi drzwiami w niektórych pomieszczeniach (drzwi o szerokości mniej niż 90 cm są m.in. w pokojach nr 149, 151, 137, 131), co stanowiło dużą barierę dla osób niepełnosprawnych fizycznie. Dyrektor DPS poinformował, że wspomniane bariery architektoniczne są systematycznie usuwane.

Dostrzegając i doceniając wszelkie udogodnienia dla osób z niepełnosprawnością w wizytowanym Domu oraz bardzo dobre warunki bytowe, przedstawiciele KMP zaznaczają, że wartym rozważenia jest postulat jeszcze lepszego dostosowania Domu i jego otoczenia do

potrzeb mieszkańców z niepełnosprawnością, tak aby podtrzymywać ich samodzielność i aktywność w sferze samoobsługi.

13. Prawo do praktyk religijnych

Prawo mieszkańców Domu do praktyk religijnych jest respektowane. W Domu zatrudniony jest kapelan, który odprawia msze święte i nabożeństwa okolicznościowe w kaplicy, odwiedza chorych mieszkańców w ich pokojach, prowadzi katechezy indywidualne i zbiorowe. Pensjonariusze mają do dyspozycji otwartą przez całą dobę kaplicę.

Mieszkańcy nie zgłaszali żadnych uwag w zakresie przestrzegania ich prawa do praktyk religijnych.

14. Zalecenia

Na podstawie art. 19 OPCAT przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji zalecają:

Dyrektorowi „Domu nad stawami” Domu Pomocy Społecznej w Siedlcach:

1. usunięcie postanowień Regulaminu organizacyjnego, które wprowadzają środki dyscyplinarne;
2. każdorazowe odbieranie zgody mieszkańca lub opiekuna prawnego mieszkańca ubezwłasnowolnionej na przechowywanie dowodu osobistego oraz oświadczeń, wyrażających zgodę na wykorzystanie wizerunku mieszkanki;
3. podawanie odpowiednio łączonych i zmiksowanych posiłków osobom mającym trudności w połykaniu;
4. podejmowanie działań w zakresie zapewnienia większych możliwości i propozycji młodszym mieszkańcom w zakresie kontaktu ze światem zewnętrznym, z rówieśnikami;
5. instalowanie sygnalizacji przyzywowej w dostępnym dla każdego mieszkańca miejscu;
6. dbanie o utrzymanie przyjemnego zapachu w placówce;
7. dążenie do jeszcze lepszego przystosowania placówki do potrzeb osób z niepełnosprawnością;